

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene in sešatom podogovoru

PONEDELJSKI SLOVENE

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

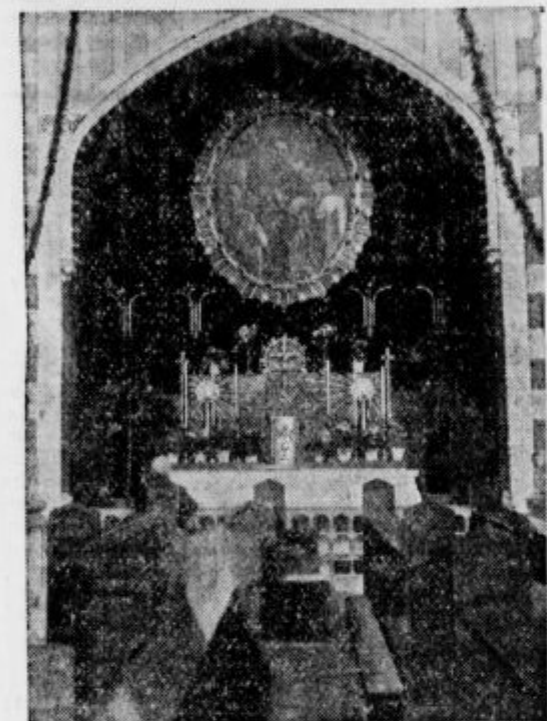
Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Desettisoči vernikov na Rakovniku

Ob navzočnosti poljskega kardinala in drugih cerkvenih knezov se je slovenski narod poklonil mladinskemu svetniku

Ljubljana, 15. aprila

Na prijaznem, solnčnem Rakovniku so danes slovesno praznovali kanonizacijo svojega velikega ustanovitelja sv. Janeza Boska. Lepa cerkev Marije Pomočnice na Rakovniku

Oltar sv. Janeza Boska v cerkvi Marije Pomočnice

Se je danes odela v najslovesnejšo obleko. Vsa cerkev je bila preprežena z venci zelenja, okrog glavnega oltarja je stal cel gozd lepote dreve in rož, posebno lepo pa je bil okrašen oltar sv. Janeza Boska v srednji levi ladji cerkve. Okrog oltarja je žarel venec električnih luči, vse stene so bile prevlečene z rdečo svilo, na kateri so bili okusno vloženi mali venčki in šopki cvetlic. Sam oltar, okusno iz lesa izrezljan, je krasno delo rakovniških gojencev. Nad oltarjem pa visi velika elipsasta podoba sv. Janeza Boska med ljubljenskimi malimi dečki. To sliko so kupili bivši gojenci z Rakovnika, naslikal pa jo je izredno lepo akad. slikar Čuderman. Kakor ves oltar, so domači gojenci lepo izrezljali ter pozlatili tudi okvir te čudovito ljubke slike.

Cerkvene slovesnosti

Zjutraj ob osmih je pridigal na Rakovniku g. prošt Ign. Nadrah. Te pridige se je predvsem udeležila velika družina salezijanske mladine, tako z Rakovnika kakor s Kodeljevega, razen tega pa množica drugih romarjev, ki so prihiteli za to priliko na Rakovnik. G. prošt je mladini govoril o velikih zaslugah don Boska, o njegovem blagoslovljenem delu za mladino ter posebej še o vrednosti in pomenu pogostnega prejemanja sv. obhajila, ki ga je tudi don Bosko zmerom toplo priporočal. Po pridigi je maševal zbrani mladini kardinal Hlond, vsa cerkev pa ga je spremljala z ljudskim petjem. Po sv. maši je kardinal Hlond zbrano mladino obhajal.

Glavna slovesnost se je vršila ob desetih, ko je na Rakovniku maševal naš priljubljeni nadškof dr. A. B. Jeglič. Tudi ob tej priliki je bila cerkev nabito polna vernikov, že dolgo pred začetkom opravila. Z največjo težavo so reditelji napravili po sredini cerkve toliko prostora, da se je mogel vršiti v cerkev slovesen vstop nadškofa dr. Jegliča. Tudi oba stranska kora sta bila natlačeno polna. Ves desni kor je napolnil močan zbor 130 salezijanskih gojencev in duhovnikov ter močan orkester, sestavljen zgolj iz bivših rakovniških gojencev in oratorijancev. Zbor in orkester je vodil salezijanec g. dr. Gerzinič. Pevec, godbeniki in posebno še pevovodja zaslužijo vse priznanje za precizno izvajanje vseh skladb.

Prihod nadškofa Jegliča in drugih dostojanstvenikov

Ob desetih je slovesno zvonjenje naznailo vernikom, da se slovesnost prične. V cerkev je najprej vkorakal nadškof dr. Jeglič, spremljali so ga g. kanonik Nadrah, Stroj in Vole, ravnatelj škofove pisarne g. Jagodle ter zbor salezijanskih gojencev in duhovnikov. Za nadškofa je bil pripravljen vzvišen prostor na desni strani oltarja, na drugi strani pa je bil postavljen tron za kardinala Hlonda. Pred oltarjem je bila postavljena vrsta foteljev in klečalnikov za bana ter druge povabljene oddelke. Kmalu po prihodu nadškofa dr. Jegliča so prišli v cerkev ban dr. Marušič v spremstvu svojega tajnika dr. Broliha, generalni poljski konzul dr. Fidler iz Zagreba, mestni podžupan prof. Jare, rektor univerze dr. Slavič ter predsednik Katoliške akcije dr. Miha Krek. Obenem sta prišla v cerkev tudi še križevski škof dr. Njarači ter stiški opat dr. Kostelee. Oba sta zavzela pripravljene prostore na levi strani oltarja.

Slovesen vstop kardinala Hlonda

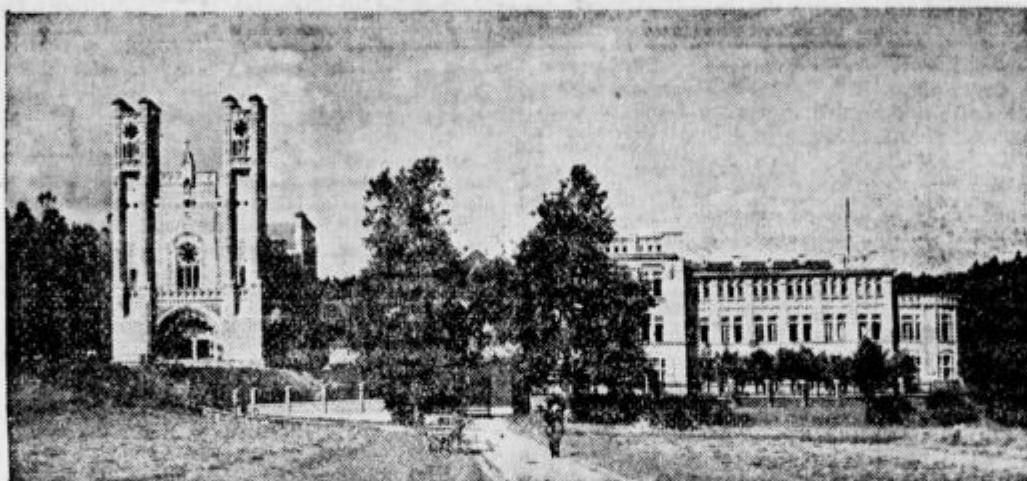
Ko so bili tako zbrani vsi odličniki in polna cerkev pobožnih vernikov, je ob slovesnem petju mogočnega mladinskega zbora in orkestra prišel v cerkev tudi g. kardinal dr. Hlond. Pred njim je šla procesija gojencev in salezijanskih duhovnikov s križem na čelu, tik pred kardinalom pa sta šla stolni župnik kanonik dr. Klinar in stolni kanonik dr. Opeka. Gredečo po cerkvi, je kardinal Hlond na obe strani blagoslavljal pobožno ljudstvo. Mogočen pojav g. kardinala, ki ga nimamo priliko videti vsak dan v naših cerkvah, je med verniki vzbudil razumljivo spoštovanje in pozornost. Kardinal je bil oblečen v dragocen bel žametast hermelin, ki mu je sledila nad 3 metre dolga, široka živo-rdeča vlečka, okrog vratu pa mu je visela zlata verižica z obešenim težkim naprsnim križcem. Kardinal je pred oltarjem na pripravljenem malem klečalniku opravil najprej kratko molitev, nato pa sta skupaj z nadškofom dr. Jegličem pristopila k oltarju, pokleknila, odmolila ter se nato vrnila vsak na svoj prostor ob strani oltarja. Sledila je

pontifikalna sv. maša

ki jo je ob asistenci kardinala dr. Hlonda daroval prevzvišeni nadškof dr. Jeglič. Ves čas je na koru prepeval mogočen mladinski salezijanski zbor pod vodstvom g. dr. Gerziniča.

Slavosni obed

kateri je pripravilo vodstvo salezijanskega zbora na Rakovniku, je bil prirejen v prijateljskem krogu vseh zastopstev, ki priznavajo velik pomen duha Boskovega v sodobnem vzgojstvu. Med udeleženci moramo imenovati pred vsem Nj. Em. kardinala dr. Hlonda, primasa poljske republike, našega ljubljanskega nadškofa dr. A. B. Jegliča, križevskega škofa Njaračija, div. generala Cukavca, bana dr. Marušiča, rektorja univerze dr. M. Slaviča,

Cerkev Marije Pomočnice in salezijanski zavod na Rakovniku

Triletnica španske republike

Vigred mlade katoliške Španije

Priprave na o ločilno bitko med framonstvom in katoličani - Martinez Barrios ali Gil Robles?

Madrid, 15. aprila. TG. Danes so po vsej Španiji jubilejne slovesnosti ob priliki tretje obletnice obstoja španske republike dosegle svoj višek. Državni prazniki so se začeli sicer že 12. aprila in trajajo do vključno jutri zvečer, toda največji pomp se je razvijal danes. Značilno in za pomiritev duhov v Španiji je dejstvo, da se je Cerkev udeležila v polni meri državnega praznika in tako javno dokazala, da prizna obstoječi ustavni red v državi.

Tri razdobja

V treh letih obstoja španske republike, ki je bila proglašena 14. aprila 1931, opazamo tri čisto različne razvojne dobe. Prva doba je napolnjena z borbo zmernejših meščanskih krogov in izobraženstva za neko srednjo, zmerno politično črto. V tej borbi pa so zmerni podlegli navalu marksistične levice. V decembru 1931 je prišlo do volitev predsednika republike in te so pokazale, da hoče Španija na vsak način na levo. V tej drugi etapi je dobila framonstvena vlada Azana, ki je opirajoč se na marksiste in na komuniste, izvedel zloglasno kulturnoobojno zakonodajo in proglašil tudi to čudno zmes španske socialne zakonodaje, ki bo ostala v zgodovini pravi klasičen zgled pravne zmene in nepoznanja dejanskih razmer v državi. Marksistična doba je državo pretresla od temena do tal in povzročila v novembru lanskega leta viharne volitve v državni zbor, ki so kot plaz porinile marksizem v kot ter omogočile zmagovit pohod desničarskim strankam po vsej deželi. Toda tretja doba tudi ni kaj razveseljiva. Vlada je sestavil mož, ki ima svoje srce na levi, svoje možnosti pa na desni, ki bi najraje pustil vso kulturnoobojno zakonodajo, a se mora naslanjati na desničarske stranke, ki jo preklinjajo. Iz tega čudnega položaja sledi, da je vlada izgubila v državi svojo avtoriteto in da so politične stranke na levi kakor tudi na desni začele organizirati svoje lastne avtoritativne skupine, ki se bodo nekega dne mimo vlade in mimo ustave udarile samostojno na ulice.

Enotna proletarska fronta:

Kulturnobojneži so ohripeli

Zadnje čase je posebno značilno, da so levčarske stranke s potuho, ki jo dobivajo od nekaterih framonstvenih članov vlade, med katerimi je Martinez Barrios vodilni šef, ustvarile tako imenovano »enotno proletarsko fronto«, v kateri se nahajajo socialisti, sindikalisti in komunisti, in ki je sredi marca nameravala izvršiti glavni revolucionarni udar v Madridu. Udar, ki je začel s stavkami po vsej državi, ni uspel, kar znači, da trdnost proletarske fronte le ni takšna, kot bi jo radi nekateri naslikali. Na drugi strani je pa vredno opaziti, da so se tudi desničarske stranke, ki so bile sprva med seboj zelo needine, vendarle znašle in omogočile strnjene nastope v parlamentu.

Ozračje na tretjo obletnico ustanovitve republike pa je čisto drugo, kot je bilo recimo lani. Velika noč se je praznovala kot kdaj poprej in ljudstvo se je udeležilo božjih služb že v večjem številu kot pred revolucijo in z dozdaj nepoznano pobožnostjo. Nasprotniki cerkve, med njimi bivši minister Prieto so vsled svojega grdega vpitja in sramotjenja vere posilili hripavi in narod jih ne posluša več.

Znamenje za napad?

V Španiji stojita v ospredju dve osebnosti, med katerima bo brez dvoma moralo priti do končnega obračuna. Prvi je Martinez Barrios, radikal in predsednik framonstvene lože, ki računa s tem, da bo potisnil Lerrouxa z voditeljskega mesta radikalne stranke ter dal stranki zopet »pravo avtodomiselno barvo«, to se pravi, da jo bo potegnil zopet v tabor proticerkvenih strank. Martinez Barrios je bodoči voditelj kulturnobojne Španije, ki ga bodo ubogali tudi marksisti vseh imen.

Na srednjem dvorišču so gledali odhod procesije nadškof dr. Jeglič, gener. Cukavac, češki konzul ing. Ševčík, novi francoski konzul d. Remerand, belgijski konzul ravnatelj dr. Dular, podžupan prof. Jare, rektor univerze dr. Slavič, predsednik SKAS dr. A. Gosar, dr. Adlešič, predsednik KA dr. Krek, fin. ravnatelj dr. Valjavec, polic. ravnatelj Kerševan, polkovnik Rad. Jovanovič in drugi.

Ko se je procesija vrnila v cerkev, je bil slovesen blagoslov z Najsvetjšim. Blagoslov je bil tudi na dvorišču zbora.

Akademija v Unionu

Ljubljana 15. aprila.

Snoči se je velika unionska dvorana napolnila do zadnjega kotička. Slovensko ljudstvo je spontano pokazalo, kako spoštuje velikega vzgojitelja mladine, svetnika don Boska. Ko se je pokazal v dvorani naš ljubljeni nadškof dr. Bonaventura Jeglič, ki je v teku svojega vladikovanja izoblikoval slovenski narod v verno in kulturno visoko ljudstvo, je burno zaploskala vsa dvorana. Isto se je ponovilo ob prihodu Nj. Em. kardinala Hlonda, primasa bratskega poljskega naroda. Akademije se je udeležil tudi križevski škof dr. Njarači in vsi diplomatski zbor (poljski gen. konzul, nemški, češki z go. soprog, francoski, avstrijski, italijanski, portugalski, španski in belgijski), dalje ban dr. Marušič, župan dr. Puc z go. soprog, diviz. general Cukavac, rektor univerze dr. M. Slavič z dekanom teol. fakultete dr. Griveem, prošt Nadrah s kapiteljskim zborom, ravnatelj škofijskih uradov Jagodle, prior Učak, vodstvo salezijanskega zbora z inšpektorjem dr. Walandom in ravnatelji dr. Valjaveem, Zajcem in dr. Volčičem (iz Veržej) na čelu in vodstva razpih redov v Ljubljani, dr. Miha Krek, zastopnik KA, zastopniki tiska itd.

Akademijo je sestavljal živahen program, ki je imel namen pokazati celotno delo in duha don Boskovega od prvih začetkov do danes. To misel je zlasti izpolnil poleg nastopov posameznih skupin Andrej Farkaš ob končnem prikazu »kriptičnih slik, v katerih se je zrcalil ves široki kompleks Boskovega prizadevanja v delu za mladino. Klasičen govor dr. Adlešiča, ki je pozajel ves ogromni pomen Boskovega življenja za vzgojo mladih srce ne le v Italiji, marveč širom sveta, pa je odkril mnoge plati pravega vzgojitelja, ki morajo biti oživljene danes bolj kakor kdajkoli poprej. Ta mož je poznal v času strogega jansenizma kot najgloblje sredstvo za vzgojo: ljubezen, duhovno veselje, srce, iskrenost, zaupanje in iz tega gradil most do srca mladine in široke množice. Temelj tej miselnosti pa je Bosku postavila mati, ki je bila enako silna kakor Monika velikemu Avguštinu. — Glasbeni del, ki je bil sestavljen v duhu celotne akademije, je napisal dr. Gerzinič. Priznati moramo, da je bil sinočnji večer dokument sodobne vzgoje, ki so jo znali vprav salezijanci, učenci don Boska, prijeti pri korenini.

Kat. akademiki pri kard. Hlondu

V nedeljo popoldne je Nj. Em. kardinal Hlond sprejel v avdiciono delegacijo slov. kat. akademskih društev. Razgovor med kardinalom in delegacijo, ki je trajal skoraj trideset ur, je bil nad vse prisrčen. Nj. Em. je med drugim podal izbrčen pregled o uspešnem delovanju poljske katoliške akademске mladine. Nadalje je Nj. Em. omenil skrb, ki jih ima katoliška cerkev zaradi položaja v Nemčiji. Priporočal je kat. akademskim organizacijam vztrajno delovanje v tem smislu, da vzgoje za vsak poklic, tako na medicini, pravi itd. strokovnjake, ki bodo mogli vsak v svojem poklicu in delokrogu uveljavljati katoliško miselnost. Končno je želel katoliški slovenski mladini mnogo uspeha ter dal svoj blagoslov.

Druga osebnost pa je Gil Robles, mladi voditelj desničarskih strank ter ustvaritelj pomladke ljudske in agrarne stranke (JAP — Juventudes de Action Popular). Za 26. april je svojo mladino sklical na prvi vsešpanski kongres v Escorial. Takrat bomo videli, kaj pomeni ime Gil Roblesa v

Gil Robles

Španiji. Zelo verjetno je, da on ne bo več stal na strani, in da bo Lerroux odrinjen od njega, če ga že prej ne bo odrinil Martinez Barrios.

Torej zopet Cerkev in Loža. Toda za sedanjo borbo je Cerkev pripravljena in Loža ne bo nikoli več slovala zmaček, kot lih je v stari katoliški mo-

Skopje - v žaru svetlih spominov

Tabor jugoslovanskih bojevnikov

Ginljivi prizori, ko je prisegala Južna Srbija zvestobo domovini. Pripravljeni smo, čakamo na poziv,

Skopje, 15. aprila. Po vedri južni moči, v kateri so se neprestano razlegale narodne pesmi in navdušeno vzklikanje, je nastopil današnji dan v znamenju veličastnega solčnega zmagovalstva. Svečanostjo 20 obletnice vstopa prvih rekrutov iz južne Srbije v srbsko vojsko so se vršile ob navzočnosti ogromnih množic vseh bližnjih in daljnih krajev in v prisotnosti odposlanstev iz vse države.

Med 7 in 8 se je pričela zbirati v ulici Cara Dušana nepregledna povorka, ki je kmalu nato krenila po ulici Prestolonaslednika Petra, dalje čez trg Kralja Petra in čez most Cara Dušana k svečani cerkveni slovesnosti.

Zastopnik kralja

General Pavlovič, ki je zastopal kralja, je obšel častno četo in razvrščene čete in pozdravil vojske s starim vojaškim pozdravom: Pomozi Bog, junaci! Vojski so mu odvrnili: Bog ti pomogao! Nato je prišlo do novih, sila prisrčnih in dolgotrajnih ovacij Nj. Vel. kralju in kraljevini Jugoslaviji. Odigrali so se prizori navdušenja, ki jih Skopje do danes še ni videlo. Neprestano so se orile ovacije kralju, kraljevskemu domu, kraljevini Jugoslaviji in kraljevski vladi.

Poveljnik tretje armade

Navdušenje se je vnovič razlegalo, ko je stopil med prisotne poveljnik 3. armijske oblasti general Milan Nedić s svojim spremstvom. Tedaj je z Dušanovega grada pričelo spremstvo odnehati 21 topovskih strelcov. Nad Hramom slave sta tedaj pričeli krožiti dve skupini letal tretjega letal. polka. Z letal so metali cvetje na grobove naših junakov. Cvetje so nabrali iz vseh krajev naše domovine.

Za patriarhom Varnavo je povzel besedo poveljnik 3. armijske oblasti, general Nedić, ki je izjavil:

»Junaki! Ko so leta 1914 zvonovi pozivali ljudi, da je domovina v nevarnosti, ste vi, prekinjeni ljubezni, krenili na bojne poljane hkratu s svojimi brati na severu in iz Sumadije. Vaši junaški podvigi pod okopi Beograda, despotskega Smedereva, krvavega Mačkovega kamna in Gužle, ponosnega Kajmakčalana in bitolskega mesta so ovekovečili naša imena. Vi ste tedaj kakor vedno pokazali, da domovino ljubimo nad vse. Napojili ste s potoki svoje krvi to mučeniško zemljo, ki ji je vsaka ped zgodovina. Ravnali ste se po tistem svetem rimskem izreku: Mi nismo rojeni zase, temveč za domovino. In položili ste mnoge žrtve, in dali ste mnoge grobove. Zato je naša država tako polna življenja, ker je prepolna junaških grobov. Za te vaše svete žrtve, žrtvovane za svobodo, srečo in dobrobit vseh nas, smo se danes pomolili Gospodu Bogu. Klanjam se žrtvam kot poveljnik 3. armijske oblasti, pozdravljam jih s spoštovanjem, s hvaležnostjo, s ponosom in z zaoblubo, ki jo vasi polagamo: Za svojo življenja se hočemo vedno vesti tako, da bomo vredni vaših žrtv, spominjati se vas hočemo, dokler bo solnce in mesec in našega junaškega naroda. Slava vam! Hvala vam!

Odgovor bojevnikov: Pripravljeni smo!

Po govoru poveljnika 3. armijske oblasti je povzel besedo predstavnik vardarskega pešpolka in dejal:

Vardarci

»Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Vardarci, prvi rekruti iz nekdanjega vardarskega pešpolka, so se danes vnovič razvrstili v vojaške vrste in se zavedajo zgodovinskega pomena tega dne. — Vardarci, potomci slavni vitezov iz Skoplja, cara Dušana, iz Kratova despota Olivera, iz Kuneva despota Dejanovića in iz vedno borbene skopjske Črne gore izjavljajo zdaj kakor pred 20 leti, da so vedno pripravljeni v službi svojega velikega kralja in svoje velike domovine. Vardarci, prekaljeni v ognju in v slavi pri despotskem Smederevu proglasajo vsem, da so meje zemlje, ki so jih ustvarili s svojimi življenji in s svojo krvjo, svete in nedotakljive, da je vse ozemlje današnje kraljevine Jugoslavije enotno in nedeljivo in da so tu, da po potrebi iz svojih teles vnovič zgrade trdnjavo na meji. — Vardarci, ki se dobro spominjajo četrtnih dni pri Celebaki, Taborcu, Guglini, Pasijane in Tani-

šu. Ob gorskih potokih in hudournikih, ob katerih so umirali neznani junaki v upornih bojih za svobodo, za svojo čast in za svoj ponos. Nobene žrtve niso bile prevelike in prehude, ko jih je bilo treba položiti za veličino svoje domovine in za mir svojih ognjišč. Pripravljeni so zdaj kakor včeraj, da jih vnovič položijo. — Vardarci, nekdanji branitelji prestolnega Beograda, izjavljajo, da so pripravljeni!

Bregalničani

Nato je povzel besedo zastopnik bregalniškega pešpolka, ki je izjavil:

»Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Bregalničani, prvi rekruti nekdanjega bregalniškega pešpolka, se z vsem navdušenjem priključujejo svojim tovarišem z Vardarca. Če so bil valovi te svetle reke pogosto motni in krvavi, pa je Bregalnica tekla še pogostejše rdeča, kakor iz odprte žile. — Bregalničani, potomci vojvode Hrelja, vedo, kaj je borba. V borbah so bili prekaljeni v jeklo. Ponosni so, ker so v borbah za svobodo in veličino pred 20 leti bili tisti, ki se jih bodo spominjali še po stoletjih ob imenih strašnega Mačkovega kamna, Krupnja in Gužve. — Bregalničani so še danes pod orožjem. Zanje borbe še vedno niso prenehale. Kajti oni prebivajo na meji in na svojih poljih in po poljih, ko orjejo svojo plodno zemljo, nosijo puške v rokah, da lahko branijo svojo grudo od tistih, ki onstran meje, polni zavisti in mržnje čakajo na to, da vpadajo v našo mirno, veliko in lepo domovino. Bregalničani javljajo, da so pripravljeni in da čakajo zapovedi!

Kosovci

Zastopnik rekrutov kosovskega pešpolka je nato govoril tole:

»Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Kosovci, prvi rekruti kosovskega pešpolka, nosijo v sebi ne le tradicije kosovskih vitezov, temveč tudi tisti plamen, ki se je odlikoval pri obrambi Beograda v požaru in ognju. — Kosovci so vedno malo govorili, so pa vedno pripravljeni na delo in zato se zdaj brez pomišljanja pridružujejo svojim tovarišem z Bregalnice in Vardarca in izjavljajo kratko in po vojaško: Pripravljeni smo in čakamo zapovedi!

Ibarci

Nato je spregovoril zastopnik rekrutov ibarskega pešpolka:

»Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Ibarci, prvi rekruti ibarskega pešpolka, zbrani iz Nemanjinega rasea, iz junaškega Huma, župana Miroslava in z Ibarja, kjer so zadružbine Stevana kralja Prvovenčanega in vseh Nemanjičev, kjer so spominki stare slave veličine, a tudi stoletnih borb za svobodo, se pridružujejo z besedami in dejanji svojim tovarišem z Vardarca, Bregalnice in s Kosovega. — Ibarci prav tako dobro vedo za dragoceno ceno današnje svoje svobode in sreče. Zavedajo se, da je lažje braniti in ohraniti, kakor ustvarjati. Zato so zdaj kakor nikoli odločni in pripravljeni. Izjavljajo, da čakajo na povelje!

Bitoljci

Besedo je nato povzel zastopnik bitolskega pešpolka in dejal:

»Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Bitoljci, prvi rekruti nekdanjega bitolskega pešpolka, zbrani iz Prilepa, kraljeviča Marka, s Babune in Prisapa, kjer je vedno pokala junaška puška, iz junaškega Parača, kjer ustaški plameni niso nikdar ugasnili, iz Ohrida, župana Grope, iz Devra Dušmanovih vojvod in iz mučeniškega Bitolja samega, vedo boljše od vseh, kaj je svoboda, znajo, kako sveta je naša današnja meja, ker imajo vsak dan pred seboj in pred svojimi očmi legendarni Kajmakčalan, čigar vrh je svet naše nacionalne zavesti in vsem našim vojnim junakom.

Bitolj in njegova okolica sta se seznanila z vsemi strahotami vojne. Tu so divjali požari, uničevanje vsega. Tu je bilo veliko umiranje ne le borec samih, temveč tudi njihovih žen in otrok. Prav radi tega, ker so položili največje žrtve na bojni poljanah, na samih pragovih svojih domov, kjer je bil

obenem tri leta prag naše domovine, prav zato so jekleno odločeni in moške volje, da prvi poletijo v nove borbe, ako bi bile potrebne za svobodo, za mir in za veličino naše domovine. Mirni in pripravljeni čakajo na povelje svojega vrhovnega poveljnika in ga pozdravljajo z vzklikom: Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I.!

Bivši bojevniki

Član glavnega odbora bivših bojevnikov, g. Stanislav Krakov, je nato po zastopniku bitolskega pešpolka imel tale govor:

»Bojni tovariši! Naj naš neprijatelj odpre oči in vidi to vašo silno urejenost vojaških čet! Naj neprijatelj odpre ušesa in sliši te vaše moške, odločne besede vas vseh, ki ste zmerom bili naša moč, naš ponos, ki ste vredni svoje junaške četaške, vstaške in vojaške prošlosti. — Bojni tovariši! Naj te vaše besede kakor grom iz vaših ust sliši vsa naša država in naj bodo balzam vsem tistim, katerih volja je bolna: naj bodo budilne za vse tiste, ki so nacionalno zaspani; naj bodo

Kar smo že davno trdili...

Heimwehr snubi Nemce

Gradec, 15. apr. b. O štajerskem Heimwehru je bilo znano, da je bil nacionalistično usmerjen in da nikdar ni odobral protihitlerjske gornje v Avstriji. Štajerska Heimwehr je na isti črti s tirolsko, o kateri je znano, da je strupena nasprotica krščanskih socialcev in se poteguje za spravo z Nemčijo. Isto je sedaj storila tudi štajerska Heimwehr. V okviru tukajšnje heimwehrske organizacije se je ustanovil pododsek »Zveze alpskih bivših bojevnikov«, ki je začela razvijati veliko delavnost. Svoj program je zveza bojevnikov razvila v Leibnitzu (Lipnici), kjer je njen voditelj poročnik Kralj (Kralj?) izjavil, da so si bojevniki drago kupili pravico, da rečejo svojo besedo, ko gre za obnovo domovine. »Narodno in domovinsko prepričanje, to nikakor nista dva nasprotujoča si pojma, temveč se dopolnjujeta. Mi nikakor ne moremo razumeti, da bi se ljudje, kot sta dr. Dollfuss in Hitler, ne mogli sporazumeti in skupaj hoditi. Nemška kultura, nemški jezik, nemška zgodovinska preteklost, to so vendar zveze, ki jih nikdo ne more zanikati. Sicer so se skušali pretrgati, l. 1926 na primer, toda trajno je to nemogoče. Avstrijski bojevniki hočejo biti posredovalci med vsemi Nemci dobre volje, kajti mi se moramo sporazumeti, ker še le potem bodo zahteve rodu, ki je prebil na njegov poljanah, uresničene.« Te besede so povzročile ne samo na Štajerskem, temveč v vsem Heimwehru veliko pozornost.

Heimwehr bo čistil

Dunaj, 15. apr. b. Uradno glasilo »Heimwehrc« piše danes, da bo Heimwehr zahteval in izvedel splošno čiščenje v vseh javnih nameštencih, ki so še vedno člani režimu sovražnih organizacij ali političnih strank. Čiščenje da bo najprej začelo na Dunaju in v okolici in bo izvedeno brezobzirno. Doselej smo postopali pri odpuštitvah in vpokojitvah milostno in smo imeli razne obzire, tega bo sedaj konec in mi bomo brez usmiljenja vsakega odpuštili iz službe brez pokojnine, če mu doka-

Izjava voditelja Slovkov

»Narodnih izdajalcev ne poznamo!«

Ohraniti hočemo narodno samobit in kupovati se ne pustimo

Praga, 15. aprila. TG. »Česke Slovo« objavlja pismo, ki ga mu je poslal predsednik Slovaške ljudske stranke, prelat Hlinka, in v katerem med drugim beremo tudi tole:

»Mi Slovaki svojega čisto slovaškega narodnega značaja nikoli nismo prodajali. Med nami v tem pogledu ni izdajalcev in nobenih političnih goljufov. Dne 30. oktobra 1918 smo se odločili za sožitje s Čehi in že takrat smo rekli, da naš zakon z Madjari ni bil srečen, da se zato ločimo od njih za vedno. Zakon smo tudi ločili, ne da bi bili vedni, kaj se je 28. oktobra 1918 v Prahi dogajalo. Vstopili smo s češkimi brati v skupno državo, a obdržali smo svojo narodno in kulturno samobit. To tudi danes še želimo in to je tudi vse, kar že-

vzpodbuda vsem tistim, ki dvomijo: naj bodo nagrada tistim, ki verujejo. — Naj sliši te vaše besede tudi Balkan in naj razmišlja, kaj pomenijo. Naj jih sliši Evropa in naj izve vnovič, da ste vi največji varuhi ne samo našega, temveč tudi njenega mira. Naj jih sliši naš neprijatelj in naj mu bodo glas junakov z Vardara, z Bregalnice, z Ibarja, s Kosovega, izpod Kajmakčalana kot krepak pozdrav in opomin.«

S tem so se današnje svečanosti zaključile. Množice prebivalstva, zbranega po ulicah, so začele burno vzklikati Nj. Vel. kralju, kraljevini Jugoslaviji, kraljevskemu domu in jugu.

Vse ulice so bile prepolne zbranega ljudstva. Ob 12.40 so priredili skupni obed na prostem. Ljudje so veselo vrveli in navdušeno hiteli na dirkališče; zbralo se jih je okoli 10.000.

Okoli 17 se je ob nepopisnem navdušenju začela pomikati povorka gostov proti postaji, odkoder so se z raznimi vlaki odpravljali bojevniki in gostje domov.

Skopje je danes v edinstveni svečanosti in ljubezni sprejelo svoje goste, obsijalo jih je s solčnimi žarki dnevnega južnega dneva. Danes je bil veličasten dan, ki bo ostal neizbrisno zapisan v zgodovini legendarnega juga. Radostno razpoloženi gostje so se kar težko posvajali od domačinov, povsod so bili predmet velike pozornosti in iskrene ljubezni.

Po končanih svečanostih se je predsednik vlade g. Uzunović s člani kraljevske vlade in drugimi odličniki izprehodil po skopjskih ulicah, kačo veliko zanimanje za razvoj in napredek zgodovinskega mesta. Na izprehodu so meščani spoznali predsednika vlade in mu priredili prisrčne ovacije.

čemo, da je režimu nasproten. Torej čisto hitlerjevske metode!

Ena stranka - dva voditelja

Dunaj, 15. apr. TG. Uradno javljajo, da so pogajanja med zveznim kancelierom in pa knezom Starhenbergom za združitve vseh domoljubnih pokretov v eno skupno organizacijo uspele. Skupna organizacija se bo imenovala »Vaterländische Front« in bo imela tri pododseke: 1. Brambna fronta (Wehrfront), ki bo združevala vse borbene pokrete (kot Heimwehr, Ostmärkische Sturmsharen, Freiheitsbund), 2. Stanovska organizacija s svojimi stanovskimi pododseki in 3. Upravno-politična organizacija. Vrhovni vodja je zvezni kancelar dr. Dollfuss in njegov stalni namestnik knez Starhenberg.

Velik kmečki tabor v Gradcu

Graz, 15. aprila. TG. Danes se je vršilo v Gradcu ogromno zborovanje štajerskih kmetov, na katerem je govoril avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss. Kancelar je v svojem govoru izjavil, da se avstrijska vlada predvsem opira na kmetški stan, ki ji je bil zvest od prvega početka in ki je prvi spoznal, da se nekatere državne ustanove postale nemogoče in da je treba državi dati popolnoma novo vsebino, ker ima popolnoma nove naloge. Današnji tabor je znamenje, da se avstrijski stanovni zavedajo novih nalog in novih težav in da hočejo z vsemi silami pripomagati k temu, da bi bila Avstrija res domovina srečnih ljudi.

Kongresu je prisostvovalo 75.000 kmetov. Na shodu je govoril tudi dolnjaavstrijski deželni predsednik dr. Reiter, ki je v svojem govoru apeliral na češkoslovaško vlado, da izroči avstrijskim oblastem dr. Bauerja in dr. Deutscha, ki sta zdaj v Brnu.

Najnovejši glas iz Italije

Mussolini hoče vojno

»Zemljevid Evrope je treba spremeniti z mirom ali z vojno«

Pariz, 15. apr. AA. Predsednik italijanske vlade Mussolini je dal rimski poročevalki »New York Times«, gospe Mac Cornikovi, izjavo, v kateri pravi med drugim:

Predsednik italijanske vlade odobrava stališče Francije v vprašanju jametev, ki jih Francija zahteva, če naj podpiše bodoče konvencije o razorožitvi.

»Želim miru,« nadaljuje Mussolini v tej izjavi, »ker je mir Italiji nadvse potreben. Zato se bomo potrudili, da ga za vsako ceno ohranimo. Pravite, da vame polagajo mnogi velike nade, da me smatrajo za rešitelja mira. Te nade so upravičene. Italija želi manj kakor vsaka druga država, da izvoje vojno. Toda to ni vse. Politika, ki jo vodi lažje, je pozitivna politika. Zato je Italija pripravljena sodelovati pri sodelovanju vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu.«

Nato je ga. Mac Cornikova vprašala Mussolinija, kaj sodi o reviziji. Predsednik italijanske vlade je odgovoril, da smatra, da je treba zemljevid Evrope, ki ga je ustvarila versajska pogodba, nujno nekoliko izpremeniti, in sicer bodisi z mirnimi sredstvi ali z vojno, in ker je to mogoče mirnim potom, je pristavil Mussolini, zakaj naj bi se to tako tudi ne izvršilo.

Pariz, 15. aprila. AA. Današnji jutranjki dokaj ugodno komentirajo prvi del izjave, ki jo je dal

predsednik italijanske vlade Mussolini dopisniku »New York Times«. Tembolj pa odklanjajo drugi del te izjave. Tu govori Mussolini v smislu revizionizma.

»Petit Parisien« piše o tem: V svoji izjavi je Mussolini omenil tudi neke izvrstne stvari. V Franciji jih bodo sprejeli z veseljem, ker popolnoma odgovarjajo tistemu, kar misli velika večina Francozov. To velja zlasti za izjavo, v katerih Mussolini odobrava francosko stališče o jamstvih in v katerih naglašja italijansko voljo do mira. Na vprašanje o reviziji pa žal Mussolini ni izpustil prilike, da se vrne na ta njemu toli dragi predmet. Ni dvoma, da misli na morebitne izpremembe v Evropi ne le mirnim potom, temveč tudi s pomočjo političnih in gospodarskih kompencij. Ni pa tudi dvoma, da je že misel o takih možnostih v sedanjih razmerah nevarno za vojno, da razširja splošno nezaupanje in da sili prizadete narode, da zavamejo nasprotno stališče drug proti drugemu. Ali je treba opozoriti na tiste krasne in pravilne odgovore, ki so jih dali Titulescu, Jevtič in dr. Beneš na njegov zadnji govor o »razkosani Madjarski«? Ko že govorijo, da želi lojalno sodelovati pri gospodarski obnovi Podonavja in pri okrepitvi miru v Evropi, zakaj tedaj Mussolini tako uporno postavlja v ospredje vprašanja, ki so ne samo neustvarljiva, temveč izzivajo celo mednarodne spore.

Jevtič v Soliji

Sofija, 15. apr. m. Današnje »Utro« objavlja, da bo zunanji minister Jevtič v ponedeljek potoval skozi Sofijo na poti v Carigrad in Ankaru. V Sofiji se bo Jevtič zamudil eno uro. Na postaji v Dragomanu bo pozdravil našega zunanjega ministra tajnika bolgarskega zunanjega ministrstva Georgijev, na sofijški železniški postaji pa zastopnik predsednika vlade minister Girginov in glavni načelnik ministrstva Radev. Pričakovali pa ga bodo tudi opolnomočeni ministri Jugoslavije, Grčije, Turčije in Rumunije. Ni izključeno, da bo Jevtič eno uro svojega bivanja v Sofiji prebil kot gost Girginova ali pa jugoslovanskega poslanika Cincara Markovića, ki se v soboto vrne v Sofijo.

Hišni posestniki tarnajo

Belgrad, 15. aprila. m. Danes je bilo tukaj zborovanje hišnih posestnikov. Posamezni govorniki so poudarjali težak položaj, v katerem se nahajajo hišni posestniki. Sprejeta so bila nova pravila Društva in resolucije, v kateri hišni posestniki prosijo merodajne činitele, naj jih zaščitijo, da bodo lahko iztirjali najemnine od svojih najemnikov pred njihovo izselitvijo iz stanovanj. Dalje prosijo, naj se odlože prodaje zaradi hipotekarnih dolgov pri DHB in ostalih hipotekarnih ustanovah v državi vse do tlej, dokler se ne bo rešilo vprašanje znižanja obrestne mere na 6 odstotkov, podaljšanja anuitetnih rokov na 50 let in pretvoritve kratkoročnih posojil na dolgoročne.

Gospod ban je službeno odpotoval v Belgrad in zato ne soriema strank.

Drobne vesti

Belgrad, 15. aprila. m. Danes je bil tukaj občni zbor tukajšnje jugoslovansko-češkoslovaške lige. V novi upravni odbor sta bila izvoljena od Slovencev tukajšnji odvetnik dr. Zdravko Vigele in dr. Božo Ravnik, v nadzorni odbor pa dr. Ciril Žižek.

Belgrad, 15. apr. m. Danes ob 5 popoldne je umrl v svojem stanovanju bivši rektor tukajšnje univerze in profesor za cerkveno pravo dr. Cedomil Mitrovič.

Belgrad, 15. apr. m. Danes popoldne je bil na grobu neznanega vojaka na Avali običajni rekviem, ki se ga je udeležil zastopnik Nj. Vel. kralja, zastopnik vojnega ministra ter zastopniki raznih civilnih oblasti.

Havana, 15. apr. b. Politični položaj na Kubi je zopet zelo napet. Policija je v stalni pripravljenosti. V mestu je eksplodiralo mnogo bomb.

Rim, 15. apr. b. Na predlog Mussolinija je vlada sklenila, da bo zvišala samski davek za 50 odstotkov.

Sofija, 15. apr. b. V tukajšnjih političnih krogih se trdi, da se bosta kmalu sestala bolgarski in rumunski kralj, in sicer tokrat v Bolgariji, najbrž v Varni.

Pariz, 15. apr. b. Poštni uradniki so stopili v stavko, odnosno v pasivno resistenco zaradi tega, ker je vlada odpuštila dva komunistična uradnika.

Bitolj, 15. apr. m. Tukajšnja mestna občina bo v kratkem pričela graditi monumentalen spomenik padlim v svetovni vojni, ki ga je projektiral znani slovenski kipar Lojze Dolinar.

Od Soče čez Zilo

„Glasovali so odsolni in mrtvi“

„La Libertà“ o nasilstvih pri „volitvah“ dne 25. marca

O državnozborskih volitvah v Italiji, ki so bile 25. marca, se pripoveduje mnogo zabavnega. Predvsem treba pabrati kot gotovo dejstvo, da so bile volitve javne, ne morda tajne. Kabine ali splohi ni bilo, ali pa se ni uporabljala. Večinoma so se volitve tako izvršile, da so volivci sli mimo predsednikove mize in pokazali legitimacijo, predsednik je vtaknil sam glasovnico a tritrdilnim »sic« v kuvertu, tajnik pa zapisal volivno dejanje v zapisnik. Ponekod je predsednik vprašal volivca: »Ali hočete glasovnico za »sic« ali za »no«? Vsak je seveda rekel, da naj mu da tisto s »sic«, kajti bolje tako kot biti tepen ali zaprt. Ali pa je predsednik vprašal kar tako: »Torej vi boste glasovali za Duce-ja, kajne?« in mu kar potisnil v roke trobojno glasovnico. Smrten pogum je moral imeti, kdor je hotel glasovati zanihalno. Kjer je bilo to sploh možno, so pa seveda pogledali lahko skozi kuvert in če ni bilo opaziti sence trobojnice, so zapisali v zapisnik, da je ta in ta glasoval za »no«, kar pomeni, da mu je malo mar za ta svet. Zato je bil uspeh volitev naravnost madžarski, da se tako izrazimo; z drugo besedo bi rekli: naravnost evropski. — Po deželi so pred volitvami ponekod razdeljevali med ljudstvo po par kilogramov moke. To je znana »farina del Duce«. Na dan volitev so ljudje s kake oddaljene vasi naložili na tovorni avto in jih peljali volit korporativno. Tako so n. pr. Križane pri Trstu naložili z godbo in jih peljali na Prosek. Pred Prosekom so vsi izstopili, se uvrstili v sprevod ter korakali z godbo na čelu do volišča. Podobno je bilo n. pr. v Standeržu pri Gorici; tam so moške in fantje porabili edino priliko celega petletja, da so brez kazni slovensko peli; zakokrožili so tisto primerno: »Ah ne joči, ljubeča moja!« — Ker se ni povsod predstavilo od vlade predpisanih 95% volivcev, so odsotne zastopali člani komisije in pridno polnili kuverte z glasovnicami v imenu izseljencev, ki so v Jugoslaviji, v Argentini, v večnosti... Geht ja alles, wenn man will. — Višek burke je pač v tem, da se v Evropi najdejo ljudje, ki jo vzamejo za res.

V občini Hrpelje-Klanec so obetali volivcem, da bodo žideli nove hiše tistim, ki imajo veliko otrok. V občini Jelšane so razdelili po 25 kg moke na hišno številko. Tam je županstvo tudi odredilo, da dobi na dan volitev vsak volivec pol litra vina na občinske stroške. Mnogokod so naročevali mozem in fantom, naj pridejo korporativno na volišče s harmoniko. Nekateri so ubogali, drugi pa ne.

„La Libertà“ poroča

Pariz, 14. aprila.

Protifašistično glasilo »La Libertà« objavlja v svoji zadnji številki poučno pismo iz Rima, ki prinaša pikantne podrobnosti o italijanskem plebiscitu dne 25. marca.

Plebiscit je bil pripravljen, piše list, z neznanosko rafiniranostjo in z naravnost zločinskih terorizmom. OVRA, to je fašistična tajna policija, je delovala z vso silo po vsej Italiji. Tako je bila v Turinu zaprtih cela vrsta izobražencev, ki so osumljeni protifašističnega duha. V Milanu so agenti neprestano stikali po hišah političnih osumilencev in grozili. Prav posebno brutalen teror pa je vladal v Julijski Benečiji, kjer je OVRA spravila še pred plebiscitom pod ključ veliko število drugorodnih, to je slovenskih državljanov Italije, ki niso dobro zapisani. Netroj hišnih preiskav, sikan brez primere, zmerjanj in groženj, to so bile priprave za enodušni plebiscit v teh krajih. V Gorico so poklicali cele trume ljudi na prefekturo, kjer so jih navduševali za Italijo, obenem jim pa grozili s posledicami, da bodo morali plačevati večje davke, da jim bo premoženje odvzeto, da bodo internirani ali izgnani. Po vsej deželi so se pojavili listki z groženjami, da bodo požgane hiše vsem onim, ki bi glasovali proti. Poleg tega so bili vsi črnosrajčniki lepo porazdeljeni po vsej pokrajini z naložo, da trmaste pretepejo in da »zdravila podvojijo, če treba«. Na dan plebiscita pa so miličniki v avtomobilih »predelali« še enkrat vse kraje prepevajoči povsodi bojne pesmi in troseč strah med prebivalstvo.

»Toda kljub enodušni zmagi se je vendar še našlo nekaj glasovnic z »ne«. Bilo jih je mnogo več, a uradi so jih uničili. V Milanu je ugotovljeno,

da je bilo oddanih 25.000 glasovnic proti režimu, isto v Bologni in v Liguriji. Listki so bili uničeni. V Parmi je znan primer, da je bil »volivec«, ki je glasoval proti, takoj prijet in do smrti pretepen.

»Resto del Carlino« pa se sprašuje, kako je mogoče, da je v desetih letih fašističnega režima število volivcev v Italiji padlo za 2 milijona, medtem ko je prebivalstvo naraslo: več kot 12 milijonov leta 1924, manj kot deset v letu 1934. K temu je treba pristeti 1.250.000 brezposelnih, ki sploh ne smejo »voliti«. Vprašanje je tudi, č. so brezposelni dobili sploh glasovnice.

Pliberk - prestolnica Podjune

Zila, Rož, Podjuna... ti simboli koroške misli in koroških pesmi, vrtovi slovenskih koroških vasic in jezer ostanejo v pripovedkah slovenskega ljudstva zabeležen s posebnim čustvenim spominom na borbene dni, ki so trpeli poltisočletja.

Germanski škorenj, ki je z lahkoto trl in osvaja narode, je obstal ob Zili, Rožu in Podjuni in z vsemi raznarodovalnimi sredstvi ni mogel preko slovenske zavesti slovenskih vasi, kmetov, hlapcev in dekel. Organizirani in visoko investirani narododušni val je na Koroškem zamrl ob kulturi slovenske kmetijske vasi, ki je šeststo let stala na braniku slovenstva. Dom slovenske knjige, slovenskih odrov in slovenske pesmi je koroška vas, kjer je narodna zavest prepričana v naruri tako globoko, da je s silo ne izreže nobeden duce niti val 70-milijonskega naroda. Prepričani smo, da bo tudi takrat, ko bo v Celovcu »viral obetnost« Deutschland, Deutschland... »mohorjeva knjiga na mizi slovenskega kmeta, da bo naš vaški fant slovensko vasačil in da bo Ziljanka, Rožanka in dekle iz Podjune prepevala slov. pesem.

»Drang nach Osten«, ki se zunanji nacionalistov ne straši, ki je močan dovolj, da udari in ki je bogat dovolj, da kupi narodno zavest za vsako ceno, odmarja ob sveto zavedni slovenski vasi in dobro ve, da je to glavna postojanka, ki je uspešno branila slovenske meje. Škorenj germanski je moral tu odložiti orožje in je moral postati čustven, sentimentaln. pojč... Z druge strani prihaja, v pripovedkah, v pesmih na slovenske domove. To je priznanje slovenskemu kmetu, kulturi slovenskega podeželja, ki je bilo slovensko tudi takrat, ko so centri upajoč na nagrade blagorivali cesarski Dunaj in ki so postali narodno zavedni šele v mejah od graničarjev priborjene domovine.

Poleg narodne zavesti koroškega podeželja, poleg kulturno nadmočne slovenske vasi, pa je onstran Karavank tudi prvo bojno polje, kjer smo bojevali za slovenske pravice in bojevali tako ostro, kot morda ni bojeval noben narod. V teh borbah prednjači Podjuna, ki je značila

narodnozavedno zaledje Celovcu in ki je preko Skocijana, Tiin, Pokrč in Sv. Tomaža čuvala zvezo z Gospo Sveto. Podjuna je izvolila borca Grafenauerja, Podjuna je odklanjala nasilnost in manifestirala slovensko hotenje kulturno in politično skozi vsa leta, dokler je verovala v poštenje narodov in upala na borbenost zaledja. Pliberk, kjer so se naselili apostoli nemštva, ki so imeli za seboj oporo nemške celokupnosti, je v Podjuni ostal, kot pravijo Nemci sami: »die südlichste deutsche Sprachinsel«, kjer naj se posebno poudarja »Insel«. Vse kulturno življenje pa je prišlo iz slovenske vasi.

Borba Podjune pomeni v narodno-obrambni bojih najboljši primer živosti slovenskega kmetijskega ljudstva. Ko so srca slovenskih in jugoslovanskih dežel gorila že nemško, ko so centri odpovedali, je Podjuna, ki je bila brez centra, držala meje in če Slovenci pozabimo ono, kar priznava German, pozabljamo naše najvrednejše ljudstvo. Poglejmo Saarsko ozemlje, ki je bilo pod nemškim valjarjem le 50 let in je danes nemško za vse historike in pogledjmo Podjuno, ki je bila pod nemškim valjarjem 600 let in je danes — neokrnjeno slovenska.

Pri Sv. Katarini nad Smihelom je zvonilo polno... Dr. Lovro Pogačnik je prekinil govor in pettisoglavna množica je molila z njim za priznanje pravice slovenskemu ljudstvu. Na shodu slovenskega življa leta 1913 pri Sv. Katarini v Smihelu, ko je Podjuna zahtevala slovenske šole, so nemški vohuni pomešani med masami slovenskega podeželskega ljudstva čuli na vsako besedo. Niso jih boleli toliko slovenski znaki na prsih slovenskih mož in žen, fantov in deklet, ni jih bolelo nobeno vzklikanje slovenstva, a bolela jih je globoka kulturna zavest poštenega ljudstva. Že je prišel odlok prepovedi zbora in že se je ožil krog orožnikov, da bi razgnal slovensko manifestacijo kot protidržavno in proticesarsko, ko je Grafenauer, videč naklep Nemcev, intoniral cesarsko pesem in — množica je grmela v iztiko vohunom in vladi. Od veselja, da so morali oboroženci stati v ravnini pozah, so Slovenci ponovili pesem, saj so

SUKNO TEOKAROVIC

Vam nudi možnost, da dosežete največjo eleganco z najmanjšimi izdatki. Pletino volno, odeje, bu et svilo, barethe itd.

Zadnje besede velikih mož

V svetovni književnosti najdemo veliko število anekdot o zadnjih besedah velikih in slavnih ljudi. Znano je, da so bile zadnje besede nemškega pesnika Götheja: »Več luči!« in da je Cezar, preden je izdihnil, izrekel besede, ki se dandanes tako pogosto uporabljajo: »Tudi ti, Brut!«

Angleška kraljica Elizabeta je v zadnjih trenutkih svojega življenja vzdihnila: »Dala bi vse svoje bogastvo, samo, da bi živela še en dan.«

Slavni matematik Lagni je do smrti reševal matematične probleme. Ko je bil že v agoniji, ga je vprašal zdravnik, koliko je 12 na kvadrat. Stoinštrideset, je odgovoril Lagni in za vedno zatisnil svoje oči.

Mirabeau je pred smrtjo svojemu zdravniku poklonil svojo zlato uro: »Vzemite to uro za spomin, gospod doktor. Jaz je ne rabim več, na drugem svetu vlada samo brezkončna večnost.«

Danski kralj Friderik V. je umrl, ko je izrekel te-le besede: »Vesel sem, ker odhajam v večnost v zavesti, da za mojega vladanja ni bila prelita niti kaplja krvi.«

Največji zdravnik srednjega veka Haller je dejal svojim prijateljem, ki so se zbrali okrog njegove smrtno postelje: »Dragi moji, vi nimate toliko solza, da bi mogli za menoj toliko jokati, kolikor ste me v življenju zasmejavali.«

Tizian, slavni italijanski slikar, ki njegova dela še danes občudujemo, ni bil prav nič ponosen na svoja dela. Ko je leta 1576 ležal na smrtni postelji, je vzdihnil: »Ko sem se končno naučil naslikati oči, moram umreti.«

Urar svojemu novemu učencu: »Predvsem polagam važnost na to, da se moji učenci res zanimajo za svoj posel in ne gledajo neprestano uro.«

»Vi ste bili snoči pri predavanju v klubu uča njakov? Ali ste kaj razumeli?«

»Ni! Pa to nič ne de, ker sem imel brezplačno vstopnico.«

petja vajeni. Dobro pa je vedel Nemec in vedel je Dunaj, da himne ne rešujejo držav in vedel je, da se pesem poje radi pesmi, poznal je pesem Sv. Katarine... Podjuna pa se je razhajala v svesti si svoje moralne nadmoči mimo Pribeldorfa v Pribloves mimo Edlinga v Kazaze, mimo Mittlerne v Metlovo, mimo Kunsdorfa v Sinčoves in mimo Kohlendorfa v Voglarje.

Sv. Katarina pri Smihelu, lep grč sredi polj in gozdov v Podjuni in Smihel v podnožju, za katerega pravi Nemec: »Es wäre doch besser, wenn diese windische Burg nicht stehlen möchte...« ne sme ostati pozabljen od onih, ki ljubijo svojo slovensko zemljo. Da so tuje dobili trdnjavo slovenstva, so ji dali plebiscit, kot damo plebiscit vsem narodom, katerim ne mislimo dati pravice.

Debata o sportu

Sedeli smo štirje in načenjali razgovor. Janez, diplomirani pedagog in reducirani profesor, je nekaj zinič o vzgoji mladine v pubertetni dobi, vendar sem ga prekinil ter naperil razgovor na dogodke na Daljnem vzhodu. Marjan in Dore sta bila drugih misli: »Pustita no te čenče, pogovarjajmo se kaj bolj pametnega, nekaj resnega, recimo o sportu.« Janez in jaz sva molčala, zakaj ona dva sta bila takoj soglasna in še v večini, ako bi se tehtali.

»Kaj misliš, Marjan?« je vprašal Dore (naju z Janezom seveda ni mogel vprašati): »Ali bo v nedeljo Arkadija odnesla dosti nad Olimpom?« Marjan se je vnel: »Kaj si padel na glavo, Arkadija pa Olimp? Niti primerjati se ne da Arkadija z Olimpom! Gladko bo pregažen!« Na ustnih Doreta se je nabral prezirljiv smehljaj nad toliko nevednostjo in nepoučenostjo: »Pomisli vendar, Marjan! Pri Arkadiji igra vendar desnega halta Luce, ki je internacionalc in v голу je Munke iz državne reprezentance!«

Janez se je vtaknil vmes: »Kaj naj pomeni to, Arkadija pa Olimp? Olimp je vendar v Tesaliji, ne v Arkadiji! Kdo so ti Lucetj in Munketi?« Oba, Marjan in Dore sta mu hitro zamašila usta: »Se ti vidi, da si profesor in torej neizobraženec. Ze zaradi tvoje nevednosti ti je prav, da si bil reduciran. Kaj misliš, da govoriva o zemlje-pisju Grčije? Arkadija je vendar najboljši sportni klub v državi!« Zadnji stavek je rekel samo Dore, zakaj takoj ga je popravil Marjan, češ, da drugo mesto v ligi že prizna Arkadiji, prvo pa je nedvomno Olimpovo.

»Vesta kaj, prijatelja,« sem rekel vmes, »da se ne bosta dolgo prepirala, kateri klub je prvi in kateri drugi, tukaj imam dve vzgladici, kratko in dolgo. Kdor od vaju potegne dolgo, ima prav!«

»Kaj si znorel, tako se vendar ne določa državno prvenstvo! V nedeljo se bo to videlo na zelenem polju!«

»Saj je vseeno, v nedeljo ali danes, na zelenem polju ali tukaj. Lahko pa bi se odločilo že danes!« Nista mi dala drugega odgovora, kakor da se o tem ne smi plačati govoriti s takim idiotom.

»Čujta vidva!« je povzel zopet Janez. »Kakšen ton v govorjenju pa sploh imata vidva sportnika, kaj pomeni »na glavo padel«, »kaj si znorel«, »idiot« in podobno. Tako se vendar ne govori. Pa reči meni neizobraženec, ko sem vendar na Sorboni imel disertacijo o troheju v srbski narodni pesmi!«

»Poslušaj Janez,« ga je tolažil Dore, »tako govorimo vendar mi sportniki, nič hudega ne mislimo pri tem. To je naša moderna stvarnost. To je življenje. To je stil. Kaj misliš, da bom po tvoje rekel Marjanu: »Tvoja teorija, eventualno hipoteza oziroma prognoza o nadmoči Olimpa in o pričakovani veliki diferenci golov v tekmi z Arkadijo je pogrešana! Jaz rečem gladko: »Na glavo si padel!« pa je prav tako dobro. Kar je na tale predlagal (pokazal je name), to pa je resnično tako bedasto, da se upam še pred sodiščem dokazati, kakšen idiot je že od rojstva!«

Bil sem užaljen in sem Doretu povedal, da bom ravno zaradi svojega bistrega duha v uradu kmalu napredoval za en čin višje. To je večji dokaz, kakor vsi Marjanovi in Doretovi skupaj. »Napredoval, napredoval, seveda!« se je hihlotal Marjan. »od poduradnika boš napredoval v nadpoduradnika. Sicer pa je znano, da v uradniški karjeri napredujejo le idioti. Vidiš to, kar govori za Doretovo mnenje. Dosedaj si imel 1000 Din na mesec, potem boš pa imel 1100 Din, pa ti bodo kot nadpoduradniku odrgrovali za poplavljenec, za bolnišice, pokoninske in druge fondre, tako, da boš imel še manj kakor do sedaj!«

»To je res!« sem priznal, »toda čast je pa le čast!«

»Pa si s častjo doma zabeli kosilo!« me je zavrnil Dore.

»To še ni dokaz za duševno manjvrednost,« je branil Janez sebe in mene, »ako se kdo ne spozna

na sport. Ni mogoče, da bi kdo vse vedel in bil v vsem podkovan. Vseznalci so izumrli že v srednjem veku. Prav tako bi jaz trdil, da sta vidva duševna revčka, ker se prav nič ne razumeta na pomizijo! Stari grški sportniki so bili visoko nad vami, po telesu in duhu. Sportniki so v Grčiji tekmovali med seboj ne samo s tekom in metom diska, temveč tudi s pesmijo!«

»Kolikor jaz vem,« je menil Marjan, »v Grčiji niso poznali nogometa, takrat Edison še ni iznašel gumija za dušo, ki je pri nogometu prva stvar. Tudi usnja še niso znali primerno obdelovati, da bi bil za plašče dober.«

»Nisi dobro poučen,« je predaval Janez, »gumija ni iznašel Edison, gumi teče iz gumijevih dreves. Toda duše pa so imeli tudi stari Grki. Za dušo gumi sploh ni potreben.«

»Potreben pa je za dober in v sedanjih časih koristen značaj.« Tako sem modro povedal jaz. »Značaj, ki ni iz gumija, sploh ni več značaj, ampak upornišvo, malkontenstvo in subverzivnost. Tudi vsako solidno prepričanje, kakšen značaj in kakšne duše,« se je zadir Dore, »duše za nogometno žogo misliva z Marjanom.«

»Ah, tako!« se je začudil Janez, »to so pa imenitne duše. Kaj so te duše tudi neminljive kakor človeške?« se je rogal obema sportnikoma.

»Res škoda, da niso!« sta obžalovala. »Mnogo denarja zmečejo sportni klubi za nove duše, še več za plašče!«

»Spomladanske ali zimske, za lepo ali za deževno vreme?« je sem povpraševal. Resno sem namreč hotel s tem izpopolniti svojo izobrazbo.

»Unjate, take, v katere devljemo duše, da je žoga potem kompletna,« me je počul Dore.

»Potem so pa vaše žoge take, kakor so bili med vojno avstrijski vojaki na fronti. Samo še plašč in duša jih je bilo, človeka pa že nikjer več, tako so bili sestradani!« sem primerjal.

Janez je pokimal. Takoj sta ga nahnulila Dore in Marjan: »Kaj kimaš, saj nisi občinski svetnik! Stvar je bolj resna, kakor misliš tale.« Pokazal je

name z gesto, kakor so pokazali orožniki na Uršo Kornarovo, ko so jo privedli v Novo mesto: »Ta je bila!« Merila sta me z očmi, ne vem, kaj sta si mislila. Previdno sem skril oba palca v dlan, nemara bosta še mislila, da izvirata tisti odtis na krvavi sekiri od moje roke.

V ozračju se je nekaj pletlo. Stopil sem k oknu in ga odprl, da bi se malo ohladilo. Tale debata o sportu me je res ogrela. Tudi Marjan in Dore, ki sta zopet načela debato o izidu nedeljske tekme, sta bila vroča. Le Janez je bil filozofsko miren. Začel je govoriti nekaj o gentlemanstvu, ki bi ga bilo treba nekaj lažji naročiti na Angleščem in razdeliti po porcijah med naše sportnike. »Kakšna roba pa je to, gentlemanstvo?« sta bila radovedna. Povedal sem jim, da je to tako izvrstna stvar, da bi se z njo navdušenje navijačev dvignilo najmanj za 100%.

»Aha, te imamo!« me je pogruntal Marjan od Olimpa. »Ti si torej zadnji sestavljal tisti anonimni letak proti našemu klubu. Ti sestavi klub navijačev za Arkadijo!«

Jaz da ne in da ne! Tudi Dore, ki je bil takoj bolj priazen do mene, imel me je menda res za Arkadijca, je potrdil, da Arkadijci gotovo ne bi dali sestavljati letakov taki šlevi; za to morajo biti že bolj trdni moške in čiste vesti.

Potolažil sem oba, Doretu in Marjana, in obljubil, da nedeljsko tekmo obiščem še jaz in da se bom ves teden krepko vežbal v tuljenju, tako, da bom soliden navijač. Znail bom pa iz previdnosti za oba kluba. Samo znamenje mi bosta morala dati, enkrat Dore, drugič pa Marjan, tako, da bosta oba kluba, Arkadija in Olimp, imela od mene korist. Nista bila zadovoljna ne Dore ne Marjan. Še roke mi nista dala, ko sta šla, le Janezu sta pokimala in se mu priporočila za tisto angleško robo, kadar pride. Tako sedaj ne vem, ali naj obiščem v nedeljo tekmo ali ne! Bojim se zameriti, kaj bi bilo, če oba kluba naperita proti meni družabni bojkot, kakor je navada med sportniki! Prosim nasvetov! Nujno!

NEDELJSKI SPORT

SK Ilirija : SK Celje 3 : 2 (2 : 1)

Ljubljana, 15. aprila.

Danes je imela Ilirija v gosteh SK Celje, s katerim je odigrala prvenstveno tekmo za prvenstvo LNP. Lepo pomladansko vreme je privabilo okrog 500 gledalcev — številu, ki ga pri tekmah s šibkejšimi nasprotniki v Ljubljani nismo vajeni videti. Naše sporno občinstvo hode enakovredne nasprotnike ali pa močnejše od domačih, ker hoče pač lepe igre. Gledalci pa z današnjo tekmo niso bili zadovoljni. Celje je zaigralo tako kekor smo pričakovali in smo jih že večkrat videli, belo-zeleni so nam pa ostali mnogo dolžni, osobito v drugem polčasu, ko sta obe prvi dve liniji odpovedali. Posrečilo se jim je kljub temu in to v zadnji minuti, rešiti obe točki, vsled česar je do svojega cilja — do prvaka LNP — zopet za eno slopnjo bližja.

Ob 15.30 sta se predstavili moštvi sodniku g. Ochs iz Celja v naslednjih postavah:

Ilirija: Rožič — Luce, Unter — Bogme, Varšek, Sočan — Ice, Lah, Boro, Svetic R., Pfeifer.
Celje: Pleteršek — Mikuš, Koprivšek — Volkar, Fresinger L., Presinger II. — Vebler, Trifunović, Marič, Zupanc, Ahlik.

Igra je bila samo v prvi polovici zadovoljiva in še to samo, kar se igralcev Ilirije tiče, dočim so igrali Celjani nesmiseln nogolet in docela podrejen vlog. Napravili so vti, da za moštvo, kakršno je bilo ilirijansko v prvi polovici igre, še niso zreli. Belo-zeleni so v tem delu igre predvedli mestoma zelo zanimiv nogolet in so bili tudi vsi več ali manj na svojih mestih. Ne more se trditi, da bi bila kaka linija slabša od druge. Z elanom in voljo do zmage so zaigrali, toda tega niso mogli izraziti v rezultatu. Napad je tu nekoliko grešil, ker je premalo streljal. Skoda, ker je sicer pripravil mnogo, dokaj lepih in spretno zrelih situacij, le žoge ni spravil v mrežo. Nasprotno. Zgodilo se je celo, da so gostje vsled nespornosti domačega vratarja in branilca zabili prvi gol, akoravno so prišli zelo redkokdaj pred gol belo-zelenih.

Celjani so igrali — kakor že omenjeno — v prvem delu igre docela podrejen vlog. Bili so samo defenzivni in je imela ožja obramba polne roke posla. Halflinija, katere skoraj ni bilo videti, se je tu pa tam tje defenzivno poskušala uveljaviti. Napad, ki je že sam na sebi igral zelo raztrgano, sprito takega ozadja in močnega pritiska domačih ni mogel seveda nič opraviti.

Situacija se je v drugem delu igre zelo spremenila. Kakor bi neka nevidna sila prešinila celotno moštvo Ilirije, tako so se spremenili ti fantje. Popustili so tako napadalci kakor krilci ter je izgledalo, da hočejo enako igrati kakor Celjani v prvi polovici. Ne more se sicer trditi, da so ž njimi zamenjali vlogo, ker so se Celjani samo znatno zboljšali, vendar je tak preokret in tako hitro, kot je bil to danes slučaj pri Iliriji, nekaj nepojmljivega. Če ne bi bila ožja obramba na mestu — četudi je bila slabše od prve polovice —, bi se kaj lahko zgodilo, da bi gostje odnesli obe točki, akoravno nezahvalno. Boro, ki je tako lepo igral v prvi polovici, je v drugem delu ni bilo spoznat. Šepali so tudi nekateri kolegi v liniji in trojica zadaj. Na kratko: Ilirija nam je predvedla v drugi polovici nogolet, kakršen ne sme biti, če hočemo v tej sportni panogi kam naprej, in če hočemo zadovoljiti prave prijatelje nogometne igre.

Gostje so se na nasprotno popravili ter so mestoma prav spretno izrabljali popustljivost domačih. Postali so ofenzivni in se imajo samo obotavljano svoje napadalne vrste zahvaliti, da niso odnesli vsaj ene točke domov. Toliko šans, kot so jih imeli, a niti ene niso izrabili, če izvezamo Veblerovo bombo, ki se je prvič odbila nazaj od golove prečke, ob ponovnem udarcu takoj nato pa obližala v mreži.

Igra je bila fair in je imel sodnik vsled disciplinarnih moštven lahko stališče.

Gole so zabili za Ilirijo: Pfeifer v 9. minuti prvega polčasa, Boro pa v 14. minuti prvega ter v 44. minuti drugega polčasa. Za Celje pa: Trifunović v 8. minuti prvega ter Vebler v 23. minuti drugega polčasa.

Sodnik g. Ochs je bil objektivni in v splošnem dober.

ILIRIJA (REZ.) : SLOVAN 8 : 0 (1 : 0)

V predtekmi je ilirijanska rezerva odpravila Slovana s precejšnjim rezultatom. Sodil je g. Vidic.

Hašk : Primorje 2 : 1 (1 : 0)

Zagreb, 15. aprila. b. Na igrišču Haška v Maksimiru so danes gostovali Primorjani iz Ljubljane. Medtem, ko se občinstvo doslej ni posebno zanimalo za slovenske nogometne, se je po zadnjih uspehih Primorja to obrnilo. Primorje je bilo enakovreden nasprotnik Haška, tekma je bila tudi zelo zanimiva. Igralo se je posebno v prvem času zelo živahno. Primorje je igralo hitro in ostro, vendar pa niso igralci nikdar prestopili meje fairnesse. Vidi se, da se vadijo pod strogim nadzorstvom trenerja.

Hašk je igral v glavnem dobro. Nosilec vseh napadov sta bila odlična krilca Petrak in Medanić. Igra je potekla v lahki premoči Haška.

Zagreb: Hajduk : Concordia 2 : 1 (0 : 1).

Hazena

Ilirija : Gorenjec 7 : 0 (2 : 0)

Ljubljana, 15. aprila.

Z današnjo prvenstveno tekmo sta otvorili družni Ilirije in Gorenjca hazensko sezono. H tekmi se je zbralo veliko število občinstva, kar priča, da je tudi pri nas zanimanje za to vrsto sporta vedno večje. Tudi vreme je bilo izredno naklonjeno; saj smo imeli najlepši pomladanski dan, kar je prireditev le še dvignilo. Z zmago Ilirije se je že vnaprejš računalo; vendar ni nihče pričakoval, da se bodo vrle Jeseničanke tako dobro držale. Igra je bila zelo zanimiva ter je mnogo pripomogla k propagandi te tako lepe in primerne sportne panoge za naša dekleta.

Ilirija je imela v obrambi najboljši del družine. Tudi napad je danes dobro igral, vendar je le prerad previsoko streljal. Z današnjim nastopom je napravila prav dober vtis in moremo biti z njeno igro, zlasti, če pomislimo, da smo šele v začetku sezone, prav zadovoljni.

Družina Gorenjca nas je prav prijetno iznenadila. Beležiti ima velik napredek od lanskega leta. Kdor ni dobro poznal posameznih igralcev, ta skoraj verjeti ne bi mogel, da so to jeseniška dekleta. Manjka jim edino potrebnega treninga, kar se je poznalo v drugem polčasu, ko niso vzdržale tempa. Tudi njena družina ima najjačje moči v obrambi, dočim se napadalke ne znajdejo pred go-

lom in ne izrabijo pravega trenotka za strel. Gorenjec ima v svoji hazeni najboljšo družino v provinci in jo smemo prištevati najboljšim družinam v državi. S primernim treningom in večkratnimi tekmami s težjimi nasprotniki, bo postala prav nevarna vsem družinam v državi. Z današnjim svojim nastopom je napravila najboljši vtis in jo zopet kmalu želimo videti v Ljubljani.

ISSK Maribor : ŽSK Hermes 5 : 1 (3 : 1)

Maribor, 15. aprila.

V nadaljevanju prvenstva LNP sta se danes popoldne srečala na igrišču v Ljudskem vrtu ISSK Maribor in ŽSK Hermes iz Ljubljane. Današnja igra je nudila dober nogolet, zlasti če upoštevamo žalostne dogodke na tekmah zadnje nedelje. Današnja tekma je potekla fair in sta se oba nasprotnika odlikovala v disciplini. Če hočemo točno opredeliti tekmo obeh moštven, moramo priznati, da so jim bili domačini v precejšnji nadmoči v igri na polju. Pred golom pa so si domačini pokvarili prav toliko šans, kolikor golov so dobili. Gostje pa so imeli v obrambi najboljši del svojega moštva. Za Maribor so dali gole, in sicer dva Količ, dva Starec in enega Dušan. Sodil je dobro g. Nemec.

V predtekmi sta se srečali rezervi Maribora in Svoboda z rezultatom 3 : 1 (2 : 1).

Dopolodne sta se srečala na igrišču Svobode za prvenstvo mariborskega okrožja moštvi SK Svoboda : SK Drava. Tekma je končala s 4 : 0 (2 : 0). Sodil je g. Kopic.

V predtekmi sta se srečali mladini AK Zeleničar : SK Svoboda. Rezultat 6 : 1 (3 : 1).

Kolesarske dirke

Danes popoldne so se vršile otvoritvene dirke Mariborske kolesarske podzveze. Štirje klubi so poslali svoje dirkače, in sicer SK Maraton, SK Zeleničar, SK Poštela in SK Edelweiss. Glavna dirka senijorjev se je vršila na progi Maribor—Fala (30 km). 1. Josip Ditner (Maraton) 53:54, 2. Maks Ranftl (Poštela) 54:10.5, 3. Franc Ranftl (Poštela) 54:19.

Proga juniorjev je bila dolga 20 km in so vozili na progi Maribor—Sevnica. 1. Bezjak (Poštela) 35:14, 2. Erich Thür (Edelweiss) 36:17, 3. Ivo Soč (Maraton) 36:27.

Novost današnjih tekem so bile tekme novincev, ki so že dosegli 14. leto, a niso prekorčili 17. Vozili so na progi 10 km, in sicer Maribor—Bressternica. 1. Vinko Čerč (Pobrezje) 14:44, 2. Josip Korošec (Maribor) 16:48, 3. Ivan Nežmah (Radva-nje) 19:38.

★

Cestne dirke SD »Sora« v Dravljah so se vršile v najlepšem redu in je s tem navedeno društvo po daljšem odmoru zopet izvedlo prireditve in s tem otvorilo kolesarsko sezono v Ljubljani. V glavni skupini na 22 km težki progi je prišel kot prvi Trtnik Ivan v času 55 min, 34 sek., drugi Berlič Alojz, tretji Brauner Oto. Tekma novincev je vsled slabega vremena morala odpasti. Dirkačem se je poznalo, da so šele v začetku sezone in še brez pravega treninga ter je vled tega dosežen čas z ozirom na izredno slabo vreme in blatno cesto povojen. Dirka se je izvršila v najlepšem redu ter smo uverjeni, da bo sportno društvo »Sora«, ki je v pretekli zimi pokazala lep napredek v smučarstvu, tudi v kolesarskem sportu lepo napredovala.

Kako bomo v bodočnosti kuhali in stanovali

Pritisnil bom na gumb

V hiši bo pomagalo 864 električnih sužnje

Elektrika dela čudeže. Že več desetletij pomaga znanosti in pretvarja utopistične ideje v resničnost. Bi li imeli danes radio, če ne bi bilo elektrike? Kako bi mogli danes poslušati, da skoro videti, kar se istočasno dogaja v neizmerni daljavi? Da se morata dva, eden na enem koncu sveta, drugi na drugem koncu, pogovarjati telefonično, se moramo zahvaliti samo električnemu toku. V najnovejšem času so našli ultra-kratke radio-valove, ki delajo prave čudeže v medicini. Ti valovi morejo nadomestiti kirurgov nož in operirajo brez rane in krvi. Velikanski napredek terapije! In komu se moramo zahvaliti za vse to? Samo električni energiji!

V navadnem dnevnem življenju ne vidimo, kaj vse nam elektrika dela. Pritisk na gumb ali prijem za zavor, in celo mesto se posveti v močni luči. Parne lokomotive postajajo odveč, ker ne morejo konkurirati z električnimi stroji. V domačem gospodarstvu ve vsakdo, koliko olajšanja in udobnosti nudi električna struja. Vrh vsega tega pa še vedno niso izčrpane vse možnosti te čarobne energije.

V Newyorku je razstava pod imenom »Električni dom bodočnosti«. Vsaki dan si na tisoče ljudi ogleduje to razstavo, domov se vračajo vsi začuden in navdušeni. »Dom bodočnosti« bo za večino sedanjega človeštva še v bodoče samo sen. Električni račun po sedanji ceni toka predstavlja za vsako gospodarstvo vsoto, ki jo težko zmoremo. Razstava kaže zanimive primere, kako bo v bodočnosti mogoče gospodarstvo in gospodinjstvo voditi izključno z električnim tokom. Služkinje bodo nepotrebne, pa tudi gospodinjstvom se ne bo treba dosti mučiti z gospodinjstvom. Na stotine malih aparatov bo delalo kakor palčki, ali, da se izrazimo v tehniškem narečju, kakor mašinski ljudje, ki natančno izvrše vsako nalogo.

V prvi vrsti v bodočem domu ne bo nobenih peči več, zato pa bo v podpriljučju zgradbe poseben oddelek za vremenska vprašanja. V tem prostoru se bo v pravem pomenu besede fabriciralo vreme, kakršnega si bomo želeli. Električni stroj, ki ni večji kakor radio aparat, filtrira in

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkovito domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo de male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav mlo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

Uspeh ilirijanskih rokoborcev

Izbirne tekme za evropsko prvenstvo

Istočasno, ko so zmagovali lahkoatleti SK Ilirije v Zagrebu v crosscountry-ju, so tudi njeni težkoatleti najčistje zastopali belo-zelene barve svojega kluba in težke atletike med Slovenci sploh. Te tekme, ki je imela namen izbrati našo reprezentanco za evropsko prvenstvo, se je udeležilo 25 težkih atletov in sicer: v bantamu 4, v perolahki 4, v lahki 6, v welter 3, v srednji 5, v poltežki nobeden ter v teški 3. Organizacija prireditve je bila prvovrstna ter razen par protestov radi presoje, ni bilo nikakega ugovora. Pripomnili bi tudi, da je skoraj pri vseh finalnih tekmah na splošno zadovoljstvo sodil g. Nered od SK Ilirije kot glavni sodnik.

Kunaver je imel prvo borbo s Sariničem, drž. prvakom, ter je takoj v začetku dobil blesuro na rami, radi česar je »magal njegov nasprotnik Sarinič. V drugi borbi je nastopil proti drž. prvaku Fischerju, katerega je po treh minutah gladko tushiral ter je bil to najlepší tuš dneva. — Di Battista je imel za tekme večkratnega drž. prvaka Mogoljaka, ki je zasedel pri balkanski olimpijadi v Carigradu drugo mesto. Naš Ilirijan je izgubil proti temu »kanonu« samo po točkah, ima pa v bodočnosti mnogo izgledov. — Bantamovec Jenko je imel ob tehtanju to smolo, da je tehtal ravno en kilogram nad težo, vsled česar se je moral boriti v perolahki kategoriji, kjer pa ni bil kos prvovrstnim borcem v tej kategoriji. Precej je pridobil tudi Vetrlih, ki mnogo obeta.

Najlepší uspeh je dosegel Gorjanec v teški kategoriji, ki je zasedel prvo mesto ter se kvalificiral za državnega reprezentanta v evropskem prvenstvu, ki se vrši v Rimu. Poleg njega pride v reprezentanco najbrže tudi Kunaver, ki je dosegel tako lepo zmago nad drž. prvakom Fischerjem.

Lep napredek je beležiti v naši teški atletiki in moramo biti Iliriji, ki propagira ta sport, za njeno delo in uspehe zelo hvaležni.

—:—

BASK : JUGOSLAVIJA 2 : 0 (2 : 0)

Belgrad, 15. aprila. m. Za današnjo prvenstveno tekmo za pokal tukajšnjih in zagrebških klubov je vladalo v vseh tukajšnjih sportnih krogih veliko zanimanje. Zanimanje je bilo tem večje, ker sta si stala nasproti močna nasprotnika: Jugoslavija je na velikonočni tekmi premagala državnega prvaka BASK in je bila zadnje čase v dobri formi. BASK je bil zadnje čase tudi v odlični formi. Medtem, ko je Jugoslavija v svojih zadnjih tekmah podala res prvovrsten nogolet, je danes popolnoma odpovedala. BASK pa je nasprotno zelo dobro igral. Njegovo moštvo je pokazalo lepo kombinacijsko igro. Tekma je končala z rezultatom 2 : 0 (2 : 0). Oba gola za BASK je zabil v prvem polčasu Sekulič. Zmaga BASKa je popolnoma zaslužena.

II. razredne prvenstvene tekme

REKA : JADRAN 4 : 2 (4 : 1)

Reka je danes dopoldne v prvenstveni tekmi, ki se je vršila na ilirijanskem igrišču, zasluženo zmagala nad svojim nasprotnikom.

Sodil je g. Ramovš.

★

London, Včeraj je pred 80.000 gledalci zmagala reprezentanca Anglije nad reprezentanco Škotske z rezultatom 3 : 0.

Dunaj: Današnja prijateljska tekma med reprezentanco Avstrije in Madjarske je končala z veliko in nepričakovano zmago Avstrije v razmerju 5 : 2 (2 : 2).

Mariborski prevozniki in lijakarji

Maribor, 15. aprila.

Danes dopoldne so se zbrali v salonu restavracije Halbwild avtoizvoški in prevozniki k protestnemu in informativnemu sestanku, ki ga je vodil predsednik Združenja prevoznikov obli g. Sluga, referiral pa je tajnik g. Krepek. Namen sestanka je bil predvsem protestirati proti novemu obdavčenju blagovnega prevoza. Po davnih noveli se pobira v medmestnem blagovnem prometu s tovornimi prevoznimi avtomobili od vsakega 100 Din čiste prevoznine taksa 15 Din. Prevozniki morajo imeti posebne blagovne sprovodnice ter obračunavati takso vsak mesec pri davčnih uradih. Umevno je s tem prevoznikovo hudo prizadeto. Tajnik Krepek je objasn timer članom korake, ki jih je podvzelo Združenje v zaščito njihovih koristi ter prečital sporočilo finančnega ravnateljstva, da se pobira omenjena 15% taksa samo v medmestnem prometu, ne pa v krajevnem. — Za avtoizvoške je važno, da bodo dobili evidenčne tablice kljub zaostali davkom. Obširnejša razprava se je vršila tudi o taksi za prekomerno uporabo cest, ki obremenjuje nekatera podjetja z občutnimi zneski. Znesek predpisuje okrajni cestni odbori in banska uprava. Predsednik g. Sluga je priporočal, naj bi se mesto te dajatve povisala cena bencina za nekaj par, ker bi bila potem razdelitev takse pravičnejša. Navzočni člani so živahno posegali v debato ter razpravljali še o drugih prevoznikih skrbih, naker je predsednik sestanek zaključil.

Mariborski drobiž

Maribor, 15. aprila.

Parmov poslovilni večer. Snoči so priredili Mariborska zimskosportna podzveza, Mariborski smučarski klub in Tujskoprometna zveza poslovilni večer svojemu agilnemu predsedniku, odnosno odborniku Brunu Parmu, ki odhaja iz Maribora v Ljubljano. Uspeša prireditve se je vršila v terasni dvorani »Orla« ter so se je udeležili poklicni in sportni tovariši in sodelavci odhajajočega g. Parme v odličnem številu. Priznalne besede za njegovo vsestransko delovanje so mu izrekli predsed. združ. železnih uradnikov Evstahij Joštel okrajni glavar Makar, zastopnik mestne občine mag. ravnatelj Rodošek, za Tujsko prometno zvezo upokojeni držav. pravdnik dr. Ivan Jančič dr. Anton Jehart, za Aljažev klub ravnatelj p. dr. Tomineš, Aljažev, Vetrlih, Perhavec in znani planinski pesnik Lude Zorut, čigar vedeuhoviti verzji so izzvali splošno priznanje in aplavz. V prisrčnih besedah se je slavljenec, s čigar odhodom iz Maribora bo v tukajšnjem sportu nastala znatna vrzel, zahvalil za prelep večer in tople poslovilne besede.

Opečeni ljudje. Zrtev neumestne šale je postal 20 letni dimnikarski pomočnik Stefan Pretkovič. Med čiščenjem dimnika so mu tovarniški delavci odprli vrata v spodnjem delu, kar je imelo za posledico občutne opekline, ki jih je dimnikar zadobil. — Petletnega železničarjevega sinčka Korena Zorana iz Wattove ulice so pripeljali v bolnišnico, ker se je po nesrečnem naključju polil s kuhanim katranom. Tudi je bilo pri tem opečenih več drugih otrok, ki se pa nahajajo v domači oskrbi.

S stroja je padel v kurilnici 42 letni železničar Just Matija. Pri čiščenju stroja mu je zdrsnilo ter je padel na tračnice in se tako pobil, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

zdi, kakor bi svetloba prihajala skozi okno in kakor bi tudi ponoči svetila dnevna svetloba.

Gospodinjstvo bo gotovo zanimalo, kako bo urejen električni dom. Ni treba posebej omenjati, da bo v kuhinji električni štedilnik, tam bo pa tudi električni nož za rezanje mesa, kruha itd., nadalje električni mlinček za kavo, drobtine, orehe itd. Gospodinjstvo bo pomagalo v kuhinji nič manj kakor 50 aparatov, 50 električnih sluškinj. Ker kuhinja ne bo v istem nadstropju kakor drugi prostori, bo na razpolago dvigalo, ki bo prenašalo jedi. Poseben aparat bo tudi za zračenje kuhinje in drugih prostorov. V spalnici in kopalnici bodo aparati za proizvodnjo ultravioletnih žarkov. Pometali in prah brisali bodo električni aparati. Glavno pažnjo pa bodo morali posvetiti temu, da ne pride do kratkega stika, ker bi imel ta lahko katastrofalne posledice in bi ustavil vse promet.

Tak je električni dom bodočnosti, ki je razstavljen v Newyorku. Skupno je v tem domu 864 malih in velikih naprav, 864 električnih sužnje, električnih strojev-ljudi. No, nam se ni treba bati, da bi živeli v takih domovih, ker imamo premalo denarja.

Ekspedicija z bombami in strojnici

V deželo ljudožrcev

Na Španskem pripravljajo eno najbolj skrivnostnih in romantičnih ekspedicij v nepoznano deželo, v področje največje reke na svetu Amazonke (Orinoko). Ekspedicijo bosta vodila dva aktivna španska letalska častnika, kapetan Ascarraga in poročnik Reus, podpirata pa ekspedicijo španska in angleška vlada. Ekspedicija se bo mudila v omenjenih krajih dve leti. Kakšne so priprave, se vidi iz sledečega: Sedaj je dokončan prvi aeroplan, ki so ga zgradili nalašč za raziskovanje brazilskih pragozdov, če se bo pokazalo, da bo aparat pripraven, bodo zgradili še tri letala tega tipa. Poleg tega grade posebne motorne čolne, izdelujejo strojnice in bombe. Sploh bo dinamično glavno orožje te ekspedicije, ki bo štela 44 članov. Med njimi bodo piloti, mornariški častniki, inženjerji, zdravniki, antropologi, dva radio-operaterja, filmski operaterji, mehaniki in 12 mornarjev. V pragozdovih Brazilije bodo instalirali tri polne oddajne postaje in tri postaje za sprejemanje radio-vesti, da bodo v stalni zvezi s civiliziranim svetom. Stroški ekspedicije bodo znašali okrog 200 milijonov Din.

Kapetan Ascarraga je o svojih načrtih izjavil časnikarjem: »Prvič v zgodovini raziskovanja področja Amazonke je, da gre tja tako opremljena ekspedicija. Pripravljeni smo na vse. Sto in sto kilometrov bomo prehodili skozi puščave, kamor še ni stopila noga blelega človeka. Upamo, da bomo našli tisto zloglasno pleme Jibarosa, ki je daleč na okrog znano kot kanibalsko. To so najnevarnejši ljudožrci na svetu. S pomočjo naših letal upamo, da bomo spoznali njihov način življenja. Na Amazonki bomo na velikem brodu uredili laboratorij z radio postajo. V tistih krajih divja zelo nevarna mrlica, zato bo glavna naloga zdravnikov pobijanje te bolezn. Poleg tega bomo preiskovali tudi posebne strupe, ki se jih poslužujejo domačini.

Bo to težka in nevarna naloga, zato bomo imeli na našem velikem brodu tri hitre motorne čolne s strojnici in ogromnimi reflektorji. Mogoče nas domačini prvi hip ne bodo sprejeli sovražno, računati pa moramo s tem, da se lahko premislijo; zato je potrebna največja opreznost. Strojnica bo naša najboljša obramba proti premoči pragozdov. Da si bomo lahko delali pot skozi pragozdove, nam bodo potrebne bombe. Naša glavna naloga se bo začela šele, ko bomo po Amazonki napravili pot kakih 3000 kilometrov. Tedaj se bodo dvignila letala in začelo se bo delo na vodi, na suhem in v zraku. Naši aeroplani so izdelani kot hidroplani, zato se bodo morali naši piloti v slučaju potrebe spuščati samo na vodi. Spuščanje na suhem bi pomenilo gotovo smrt. Upamo, da bomo kmalu odrinili na pot. Sedaj se vrše še zadnje priprave.

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert!

Sport in zdravje v teoriji in praksi.
Zdravnik (slabotnemu in bledemu pacientu):
»Vi bi se morali zelo baviti s sportom, dragi moj — kupite si knjigo »S sportom do moči in zdravja«!
»Meni priporočate to knjigo, gospod doktor? Saj sem jo sam napisal.«

Ona: »Mislim, da bi bilo zelo prav, če bi se gospodje s črnimi lasmi oblekli v temne obleke, gospodje a svetlimi lasmi pa v svetle obleke.«
On: »Misliš? Kako naj se pa obletijo plešasti gospodje?«

»Kakaj si dal svoj avtomobil pobarvati na eni strani z rdečo, na drugi strani pa z modro barvo?«
»Človek božji, slišati bi moral, kako si pride pri sodni razpravi nasprotujejo!«